

HZN **e** glasilo

Broj 9/2023

Službeno glasilo Hrvatskoga zavoda za norme

HRN 1128:2023

Beton - Nacionalni zahtjevi uz normu HRN EN 206:2021

 HZN

Hrvatski zavod za norme
Croatian Standards Institute

HRN EN ISO/IEC 27001:2023

*Informacijska sigurnost, kibernetička sigurnost i zaštita privatnosti
– Sustavi upravljanja informacijskom sigurnošću – Zahtjevi
(ISO/IEC 27001:2022; EN ISO/IEC 27001:2023)*

NOVE

HRVATSKENORME

na hrvatskome jeziku

HZN e-glasilo

Službeno glasilo Hrvatskog zavoda za norme sa stalnim dodatkom
Oglasnik za normativne dokumente

Godište: 15. 2023.

ISSN 1847-4217

URL: <http://www.hzn.hr>

Izdavač: Hrvatski zavod za norme
MB: 1957406
OIB: 76844168802
Sjedište: Ulica grada Vukovara 78, 10000 Zagreb
Telefon: 01/610 60 95
Telefax: 01/610 93 21

Glavni urednik: Igor Božičević, ravnatelj HZN-a

Pomoćnik glavnog urednika: Sandra Knežević

Tehnički urednik: Sandra Knežević

Uredništvo: Ana Marija Boljanović, Ivo Andreis, Marina Babić, Melanija Grubić Sutara, Tatjana Majić

Lektura: Ivana Canosa

Grafička priprema: Sandra Knežević

Izlazi: mjesečno

Datum objave: 2023-09-30

Opremu tekstova obavlja uredništvo. Za sadržaj poimence potpisanih priloga odgovorni su njihovi autori. Oni ne iskazuju obvezno stav Hrvatskoga zavoda za norme. Objavljeni prilozi u službenom glasilu Hrvatskog zavoda za norme autorski su zaštićeni. Iznimka su sadržaj, novosti iz HZN, novosti iz europskih i međunarodnih normiranih tijela i s normizacijom povezane aktivnosti koji se mogu objavljivati u drugim stručnim časopisima uz obveznu naznaku izvora i dostavljanje časopisa u kojemu su objavljeni tako preuzeti prilozi. Za priloge iz rubrike Normizacija i Tehničko zakonodavstvo potrebno je zatražiti pisano odobrenje za njihovo objavljivanje od autora i od Hrvatskoga zavoda za norme.

Sadržaj 9/2023

Proslov	4
Novosti iz HZN-a	
• HZN predstavio normizaciju u području graditeljstva na Danima otvorenih vrata Društva građevinskih inženjera Zagreb (DGIZ)	5
• HZN na Danima doktorata biotehničkog područja 2023.	9
• Od sada se u repozitorij hrvatskih norma - HRN4You možete prijaviti i preko LinkedIn profila	10
• Objavljena izvorna hrvatska norma HRN 1128:2023	11
• Novo izdanje hrvatske norme HRN EN ISO/IEC 27001:2023	11
Novosti iz HZN/TO-a	
• Članovi Hrvatskog zavoda za norme	12
Novosti iz međunarodnih i europskih normizacijskih organizacija	
ISO	
• Trendovi u normama	13
IEC	
• Prikaz i vizualizacija podataka u pametnim gradovima	16
CEN i CENELEC	
• CEN je objavio ključni skup normi za prijevoz tekućih kemikalija i ukapljenih plinova	17
• CEN/TC 264 objavio je dvije nove norme za kvalitetu zraka	17
• Iskorištavanje snage normizacije za poslovni uspjeh: CEN i CENELEC na događaju <i>EU Industry Days 2023</i> .	18
ETSI	
• ETSI objavio prvi izvještaj sa svrhom ublažavanja krivotvorina „deepfakes“ kreiranih umjetnom inteligencijom	19

Naslovnica: *Vizual povodom objave novih hrvatskih norma na hrvatskome jeziku*

HZN Oglasnik za normativne dokumente (A1-A54)

ISSN 1847-4217

Poštovani čitatelji!

Pred vama je deveti broj službenoga glasila Hrvatskog zavoda za norme u 2023. godini.

HZN je kao partner i izlagač sudjelovao na Danima otvorenih vrata DGIZ-a i 2. međunarodnom sajmu graditeljstva, opremanja i zaštite okoliša na zagrebačkom jezeru Bundek 8. i 9. rujna. Na Danima doktorata biotehničkog područja 2023., održanima 14. i 15. rujna na Fakultetu šumarstva i drvne tehnologije, u organizaciji Agronomskog fakulteta, Fakulteta šumarstva i drvne tehnologije te Prehrambeno-biotehnološkog fakulteta kao gost predavač sudjelovala je djelatnica HZN-a, Marina Babić, viša stručna savjetnica za normizaciju u području osnovnih norma. Više o događajima možete pročitati u rubrici Novosti iz HZN-a. Tu su i obavijesti o dvjema novim hrvatskim normama: izvornoj hrvatskoj normi za beton, HRN 1128:2023 i novom izdanju hrvatske norme za informacijsku i kibernetičku sigurnost, HRN EN ISO/IEC 27001:2023.

Kao i u svakom broju, u rubrici Novosti iz HZN/TO-a nalazi se tablica u kojoj je dan brojčani prikaz članstva u Hrvatskom zavodu za norme.

U rubrici Novosti iz međunarodnih i europskih normizacijskih organizacija donosimo zanimljivosti iz rada ISO-a, IEC-a, CEN-a, CENELEC-a i ETSI-ja.

Iz ISO-a donosimo prilog o novim izdanjima norma.

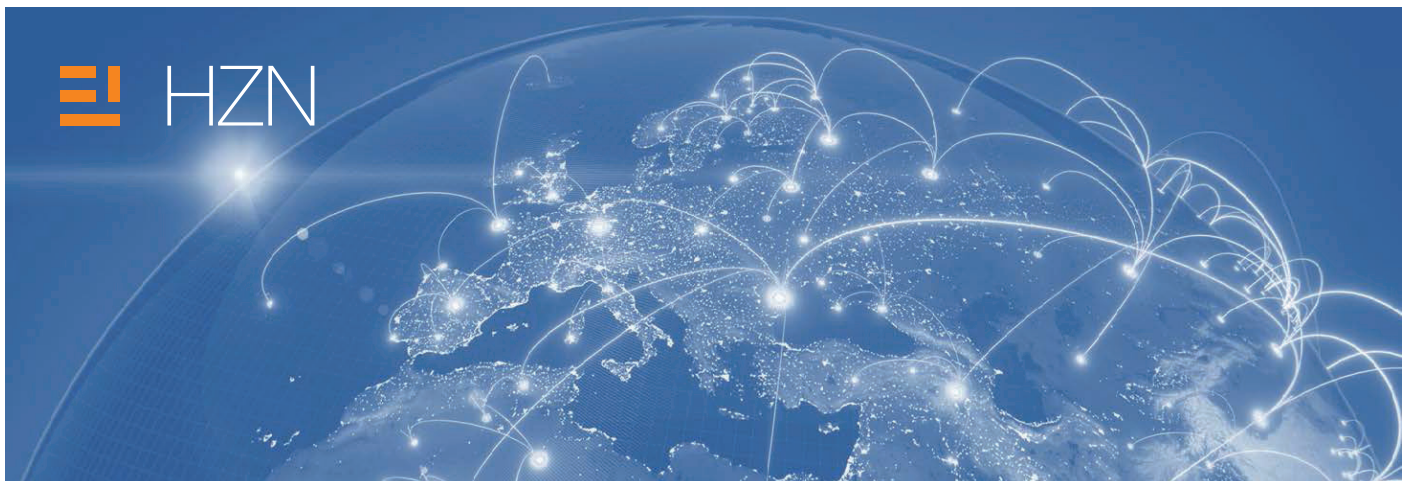
Iz IEC-a pročitajte prijevod članka *Data representation and visualization in smart cities* o novoobjavljenoj tehničkoj specifikaciji ISO/IEC TS 5147 koja daje smjernice o prikazu i vizualizaciji pametnih gradova.

CEN-ov tehnički odbor CEN/TC 296, *Tanks for the transport of dangerous goods* nedavno je dovršio preradu dviju ključnih normi za prijevoz tekućih kemikalija i ukapljenih plinova i time pridonio sigurnosti prijevoza opasnih tvari, podupirući provedbu međunarodnih propisa. Tehnički odbor CEN/TC 264, *Air quality* objavio je dvije nove norme za kvalitetu zraka kako bi se unaprijedila mjerenja onečišćivača zraka i zaštita okoliša.

CEN i CENELEC sudjelovat će na događaju *EU Industry Days 2023.*, koji će se održati 5. listopada 2023. godine u Malagi, u Španjolskoj. Donosimo poveznicu na mrežnu stranicu na kojoj je dostupno više informacija, kao i cjelokupan program događanja.

ETSI je objavio prvi izvještaj ETSI GR SAI 011 koji se bavi uporabom umjetne inteligencije za manipuliranje multimedijskim prikazima osoba i ilustrira posljedične rizike i mjere koje se mogu poduzeti za njihovo ublažavanje. Rezultat je to predanog rada stručnjaka okupljenih u Granskoj skupini za specifikacije koje se odnose na sigurnost umjetne inteligencije (ISG SAI).

Ugodno čitanje!

HZN predstavio normizaciju u području graditeljstva na Danima otvorenih vrata Društva građevinskih inženjera Zagreb (DGIZ)

U organizaciji Društva građevinskih inženjera Zagreb (DGIZ) 8. i 9. rujna 2023. na istočnoj strani jezera Bundek, održani su po sedmi put tradicionalni Dani otvorenih vrata DGIZ-a. Također, u sklopu Dana otvorenih vrata organiziran je i 2. međunarodni sajam graditeljstva, opremanja i zaštite okoliša.

Hrvatski zavod za norme (HZN) sudjelovao je kao partner i izlagač na sedmim Danima otvorenih vrata DGIZ-a koji su se održali 8. i 9. rujna 2023. na Bundeku. U sklopu događanja organiziran je i 2. međunarodni sajam graditeljstva, opremanja i zaštite okoliša, koji je zamišljen kao susret projekatana, izvođača i ostalih sudionika u gradnji s proizvođačima i dobavljačima građevinskih materijala, opreme, alata i strojeva te ostalih usluga. Pokrovitelj događanja bio je Hrvatski inženjerski savez (HIS), a javnosti su svoje proizvode i usluge predstavile tvrtke iz Hrvatske i inozemstva. Prema programu održan je i čitav niz izlaganja uglednih stručnjaka te panela o aktualnim temama u hrvatskom graditeljstvu s naglaskom na klimatske promjene.

Ravnatelj HZN-a Igor Božičević održao je izlaganje na temu „Klimatske promjene i normizacija u području graditeljstva“, pri čemu je naglasio važnost i ulogu europske normizacije i norma u provedbi europske strategije prilagodbe klimatskim promjenama. Izdvojio je i nove normizacijske aktivnosti u području gradnje koje, osim rada na drugoj generaciji eurokodova i usklađenih norma povezano s primjenom Uredbe (EU) 305/2011 o građevnim proizvodima, uključuju i rad na normama za održivost građevinskih radova, kao i modeliranje informacija o građevinama (BIM). Posjetitelje je upoznao s funkcionalnostima aplikacije RepoZitorij hrvatskih norma HRN4You te ih pozvao na uključivanje u članstvo HZN-a i sudjelovanje u normizaciji u području njihova interesa.

NORMIZACIJA U PODRUČJU GRADITELJSTVA

IVAN MARKIĆ
mag. ing. aedif.
direktor poduzeća
Prona-grad d.o.o.

IGOR BOŽIČEVIĆ
dipl.ing. prom., univ.spec.oec.
Ravnatelj Hrvatskoga
zavoda za norme

PROF. DR. SC. DAVOR SKEJIĆ
Građevinski fakultet
Sveučilišta u Zagrebu, HZN

ORGANIZATOR

PARTNERI

PANEL RASPRAVA
PETAK 8.09.2023 15.00

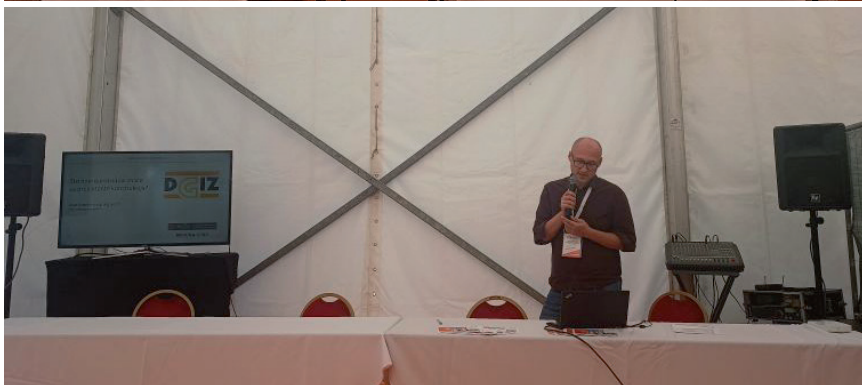
MEDIJSKI POKROVITELJI

O normizaciji u graditeljstvu izlaganja su održali i članovi tehničkog odbora HZN/TO 548, *Konstruktivski eurokodovi*, prof. dr. sc. Davor Skejić s Građevinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu na temu „Eurokod 1 – Klimatska opterećenja na zgrade“ i g. Ivan Markić iz tvrtke PRONA-GRAD d.o.o. na temu „Što nova generacija eurokodova znači za projektante konstrukcija?“. Prof. Skejić u izlaganju je posebno naglasio važnost izrade nacionalnih dodataka eurokodovima koji sadrže nacionalno definirane parametre, dok je g. Markić govorio o razlikama prve i druge generacije eurokodova te o razvoju digitalne platforme koja će biti glavni inženjerski centar za digitalizaciju i primjenu konstrukcijskih eurokodova. Tijekom panel rasprave koja je uslijedila nakon ovih izlaganja istaknuta je važnost poznavanja i primjene norma te sudjelovanje i uključivanje stručnjaka u normizaciju kako bi ostvarili osobne, odnosno nacionalne interese u normizaciji.

Osim održanih izlaganja, HZN je na Sajmu sudjelovao i kao izlagač te je zainteresirane posjetitelje informirao o radu i aktivnostima HZN-a. Među posjetiteljima štanda, kao primjer dobre prakse, možemo izdvojiti posjet učenika i nastavnika Graditeljske tehničke škole Zagreb, koji su ovom prilikom dobili informacije o informacijsko-dokumentacijskim uslugama normoteke HZN-a, repozitoriju hrvatskih norma HRN4You te aktivnostima, radu i mogućnostima sudjelovanja u tehničkim odborima **HZN/TO 548, Konstruktivski eurokodovi** i **HZN/TO 551, Gradnja**.

Privedila: **Danijela Novota Krajnović**
Foto: **Mirjana Fijolić**

HZN/TO 548, Konstrukcijski eurokodovi

Hrvatski zavod za norme
Croatian Standards Institute

O NAMA

Što je HZN?

Hrvatski zavod za norme nacionalno je normirno tijelo, neovisna javna ustanova nadležna za uređenje sustava normizacije u RH.

Što je normizacija?

Normizacija je djelatnost čiji je rezultat norma, dokument u kojemu se propisuju tehnički zahtjevi koje treba zadovoljiti kakav proizvod, proces ili usluga.

Zašto normizacija?

Normizacija je podrška gospodarstvu i tehnička podrška zakonodavstvu, olakšava međunarodnu trgovinu i u službi je zaštite potrošača.

TEHNIČKI ODBOR

HZN/TO 548

Tehnički odbor HZN/TO 548, *Konstrukcijski eurokodovi* prati rad europskog tehničkog odbora CEN/TC 250, *Structural Eurocodes*.

PODRUČJE RADA:

Normiranje pravila za projektiranje konstrukcija i geotehničko projektiranje za zgrade i inženjerske građevine, uzimajući u obzir odnos između pravila za projektiranje i pretpostavki o materijalima, izvedbi i kontroli.

Pododbori:

TO 548/PO 1, *Konstrukcijski eurokodovi; Eurokod 1: Djelovanja na konstrukcije*
TO 548/PO 2, *Konstrukcijski eurokodovi; Eurokod 2: Projektiranje betonskih konstrukcija*
TO 548/PO 3, *Konstrukcijski eurokodovi; Eurokod 3: Projektiranje čeličnih konstrukcija*
TO 548/PO 4, *Konstrukcijski eurokodovi; Eurokod 4: Projektiranje spregnutih konstrukcija od čelika i betona*
TO 548/PO 5, *Konstrukcijski eurokodovi; Eurokod 5: Projektiranje drvenih konstrukcija*
TO 548/PO 6, *Konstrukcijski eurokodovi; Eurokod 6: Projektiranje zidanih konstrukcija*
TO 548/PO 7, *Konstrukcijski eurokodovi; Eurokod 7: Geotehničko projektiranje*
TO 548/PO 8, *Konstrukcijski eurokodovi; Eurokod 8: Projektiranje potresne otpornosti konstrukcija*
TO 548/PO 9, *Konstrukcijski eurokodovi; Eurokod 9: Projektiranje aluminijskih konstrukcija*
TO 548/PO 10, *Konstrukcijski eurokodovi; EN 1990 Osnove projektiranja konstrukcija*
TO 548/PO 11, *Konstrukcijski eurokodovi; Konstrukcijsko staklo*

Pozivamo sve zainteresirane za članstvo u HZN-u i uključivanje u rad tehničkog odbora HZN/TO 548, *Konstrukcijski eurokodovi* ili u neki od pododbora.

Više o HZN-u i članstvu možete pronaći na našoj mrežnoj stranici www.hzn.hr.

DODATNE OBAVIJESTI:

Slaven Cvitanović, mag. ing. aedif., viši stručni savjetnik za normizaciju u području graditeljstva

e-pošta: slaven.cvitanovic@hzn.hr
tel. +385 1 610 67 54

HRVATSKI ZAVOD ZA NORME

Ulica grada Vukovara 78
tel: +385 1 610 60 95

NORMOTEKA

tel: +385 1 610 60 51
normoteka@hzn.hr

PRODAJA

tel: +385 1 610 60 52
prodaja@hzn.hr

Za više informacija posjetite našu mrežnu stranicu www.hzn.hr.
Pratite HZN na LinkedInu [in](#).

HZN/TO 551, Gradnja

Hrvatski zavod za norme
Croatian Standards Institute

O NAMA

Što je HZN?

Hrvatski zavod za norme nacionalno je neovisno tijelo, neovisna javna ustanova nadležna za uređenje sustava normizacije u RH.

Što je normizacija?

Normizacija je djelatnost čiji je rezultat norma, dokument u kojemu se propisuju tehnički zahtjevi koje treba zadovoljiti kakav proizvod, proces ili usluga.

Zašto normizacija?

Normizacija je podrška gospodarstvu i tehnička podrška zakonodavstvu, olakšava međunarodnu trgovinu i u službi je zaštite potrošača.

TEHNIČKI ODBOR

HZN/TO 551

Tehnički odbor HZN/TO 551, *Gradnja* prati rad odgovarajućih međunarodnih i europskih tehničkih odbora: ISO/TC 59, *Buildings and civil engineering works*; ISO/TC 98, *Bases for design of structures*; ISO/TC 59/SC 18, *Construction procurement*; ISO/TC 59/SC 17, *Sustainability in buildings and civil engineering works*; CEN/TC 349, *Sealants for joints in building construction*; CEN/TC 350, *Sustainability of construction works*; CEN/TC 442, *Building Information Modelling (BIM)*; CEN/SS B02, *Structures*.

PODRUČJE RADA:

Normiranje u području gradnje, graditeljstva, uključujući:

- opće nazivlje za gradnju i graditeljstvo
- ustrojstvo informacija potrebnih za projektiranje, proizvodnju i izvedbu
- opće geometrijske zahtjeve za zgrade, njihove elemente i sastavne dijelove uključujući modularnu koordinaciju, opća pravila za spojeve, tolerancije i prikladnost
- osnove oblikovanja konstrukcija bez obzira na materijal
- simbole
- opterećenja, sile i ostala djelovanja i dopuštene deformacije
- razmatranje i usklađivanje osnovnih zahtjeva pouzdanosti koji se tiču konstrukcije u cjelini
- razmatranje konstrukcija od posebnih vrsta materijala (čelik, kamen, beton, drvo itd.), koliko je potrebno za pripremu zajedničkoga pristupa pouzdanosti konstrukcija, u suradnji s mjerodavnim tehničkim odborima
- brtvila (proizvodi za brtvljenje) spojeva pri građenju zgrada za: pročelja (vanjska i unutarnja primjena), ostakljenja, spojeve sanitarne opreme, za pješačke staze
- specifikacije: definicije, zahtjevi, ocjenjivanje sukladnosti
- metode ispitivanja
- ocjenjivanje aspekata održivosti novih i postojećih građevina
- izjavu o okolišu za građevne proizvode
- usklađenu metodologiju ocjenjivanja svojstava zgrada u vezi s okolišem, životnim vijekom zgrada i aspektima povezanim sa zdravljem i udobnošću u zgradama.

Normiranje u području strukturiranih semantičkih informacija životnog ciklusa za izgrađeni okoliš.

Pozivamo sve zainteresirane za članstvo u HZN-u i uključivanje u rad tehničkog odbora HZN/TO 551, *Gradnja*.

Više o HZN-u i članstvu možete pronaći na našoj mrežnoj stranici www.hzn.hr.

DODATNE OBAVIJESTI:

Jasminka Minjević-Ivanović, dipl. ing. arh., viša stručna savjetnica za normizaciju u području graditeljstva

e-pošta: jasminka.minjevic.ivanovic@hzn.hr
tel. +385 1 610 94 86

HRVATSKI ZAVOD ZA NORME

Ulica grada Vukovara 78
tel: +385 1 610 60 95

NORMOTEKA

tel: +385 1 610 60 51
normoteka@hzn.hr

PRODAJA

tel: +385 1 610 60 52
prodaja@hzn.hr

www.hzn.hr

Pratite HZN na LinkedInu

HZN na Danima doktorata biotehničkog područja 2023.

Agronomski fakultet, Fakultet šumarstva i drvne tehnologije te Prehrambeno-biotehnološki fakultet zajednički su organizirali Dane doktorata biotehničkog područja 2023.

Domaćin manifestacije bio je Fakultet šumarstva i drvne tehnologije, a manifestacija je održana 14. i 15. rujna.

Na događaju su sudjelovali doktorandi, nastavnici doktorskih studija, studijski savjetnici te gosti predavači.

Ciljevi Dana doktorata biotehničkog područja 2023. su predstavljanje istraživačkih rezultata studenata doktorskih studija, razmjena iskustava i povezivanje studenata doktorskih studija biotehničkog područja, kao i upoznavanje s raznolikošću znanstvenih tema aktualnih doktorskih radova unutar biotehničkog područja.

Sažeci izlaganja objedinjeni su i tiskani u Zborniku sažetaka Dana doktorata biotehničkog područja 2023.

Marina Babić iz Hrvatskoga zavoda za norme kao gost predavač govorila je o općim pojmovima i primjeni normizacije te pozvala sve zainteresirane da posjete normoteku i sudjeluju u radu tehničkih odbora.

NOVOST

Od sada se u repozitorij hrvatskih norma - HRN4You možete prijaviti i preko LinkedIn profila

The screenshot shows the HRN4You website interface. At the top, there is a navigation bar with 'NOVOSTI', 'HZN E-GLASILO', 'PRETRAŽI NORME', and 'FAQ'. On the right, there are links for 'EN', a search icon, and a user profile icon. The main content area features a large orange and yellow geometric background with the 'HRN4You' logo and 'Hrvatski zavod za norme'. A central modal window titled 'Prijava korisnika' (User Login) is open, containing fields for 'Email' and 'Zaporka' (Password), a 'Zapamti me' (Remember me) checkbox, and a 'Zaboravili ste zaporku?' (Forgot your password?) link. Below the modal are buttons for 'PRIJAVA' (Login), 'PRIJAVA PUTEM AAI@EDUHR', and 'PRIJAVA PUTEM LINKEDIN'. Below the modal, a news article snippet is visible with the headline 'Imate li LinkedIn profil? Ovo je još jedan razlog zašto biste ga morali imati.' (Do you have a LinkedIn profile? This is another reason why you should have one.) and a sub-headline 'NOVOST: Od sada se u repozitorij hrvatskih norma - HRN4You možete...' (NEWS: From now on, you can register in the repository of Croatian standards - HRN4You through...). The article snippet also includes a photo of three men and their names: IVAN MARKIĆ, IGOR BOŽIČEVIĆ, and PROF. DR. SC. DAVOR SKEJIĆ.

Novost je da se u digitalni repozitorij hrvatskih norma - HRN4You, koji sadrži više od 55 380 hrvatskih norma, osim putem AAI@EduHr identiteta možete prijaviti i pomoću svoga profila na LinkedInu.

Nakon uspješno provedenog postupka registracije repozitoriju hrvatskih normi pristupate izravno preko poveznice <https://repozitorij.hzn.hr> i ikone u gornjemu desnom kutu.

Nova funkcionalnost na repozitoriju hrvatskih norma - HRN4You omogućena je svim pretplatnicima ove usluge.

Repozitorij hrvatskih norma predstavlja digitalnu zbirku hrvatskih normativnih dokumenata, koji su nastali kao rezultat normizacijskog procesa u Hrvatskom zavodu za norme (HZN).

Repozitorij trenutno sadrži više od 55 380 vrijedećih i povučениh hrvatskih normi te drugih normativnih dokumenata.

Dokumenti dostupni u digitalnom obliku su: hrvatske norme (HRN), hrvatske tehničke specifikacije (HRS), hrvatski tehnički izvještaji (HRI), upute (HRU) i sl. Nakon prijave u sustav registriranim je korisnicima na jednostavan način omogućeno pretraživanje i pregled bibliografskih podataka o normama te preuzimanje i pregled dokumenata.

Priredila: Mirjana Fijolić

Objavljena izvorna hrvatska norma

HRN 1128:2023

Izvorna hrvatska norma **HRN 1128:2023**, *Beton – Nacionalni zahtjevi uz normu HRN EN 206:2021* (Concrete – National requirements to HRN EN 206:2021) dostupna je od 1. srpnja 2023. godine.

Tekst hrvatske norme HRN 1128:2023 pripremio je tehnički odbor **HZN/TO 71**, *Beton* Hrvatskoga zavoda za norme.

Ova hrvatska norma sadrži dodatne zahtjeve za beton koji se primjenjuju uz normu HRN EN 206, *Beton – Specifikacija, svojstva, proizvodnja i sukladnost*.

Ovom se normom:

- daju zahtjevi za beton za specifične nacionalne klimatske i geografske uvjete
- upućuje na nacionalne norme ili postupke ispitivanja tamo gdje se to predlaže u normi HRN EN 206 kad nema europskih norma
- određuju postupci ispitivanja i kriteriji sukladnosti za određena svojstva betona koja nisu normirana ili nisu navedena u normi HRN EN 206
- daju upute za ispunjenje određenih zahtjeva norme HRN EN 206
- održavaju nacionalni zahtjevi i preporuke za proizvodnju betona.

Za dodatne obavijesti o radu odbora HZN/TO 71 možete se obratiti tajnici tehničkog odbora Jasminki Minjević-Ivanović, višoj stručnoj savjetnici za normizaciju u području graditeljstva ([e-mail kontakt](mailto:prodaja@hzn.hr))

Novo izdanje hrvatske norme

HRN EN ISO/IEC 27001:2023

Novo izdanje hrvatske norme **HRN EN ISO/IEC 27001:2023**, *Informacijska sigurnost, kibernetička sigurnost i zaštita privatnosti – Sustavi upravljanja informacijskom sigurnošću – Zahtjevi* (ISO/IEC 27001:2022; EN ISO/IEC 27001:2023) (*Information security, cybersecurity and privacy protection – Information security management systems – Requirements* (ISO/IEC 27001:2022; EN ISO/IEC 27001:2023)) dostupno je od 1. rujna 2023. godine.

Ova norma zamijenila je normu HRN EN ISO/IEC 27001:2017, *Informacijska tehnologija – Sigurnosne tehnike – Sustavi upravljanja informacijskom sigurnošću – Zahtjevi* (ISO/IEC 27001:2013 uključujući *Ispravak 1:2014* i *Ispravak 2:2015*; EN ISO/IEC 27001:2017)

Tekst hrvatske norme HRN EN ISO/IEC 27001:2023 pripremio je tehnički odbor **HZN/TO 582**, *Informacijska sigurnost i upravljanje kontinuitetom poslovanja* Hrvatskoga zavoda za norme.

Za dodatne obavijesti o radu odbora HZN/TO 582 možete se obratiti tajnici tehničkog odbora Dinka Ilić-Roller, višoj stručnoj savjetnici za normizaciju u području informacijske tehnologije ([e-mail kontakt](mailto:prodaja@hzn.hr))

Detaljnije informacije o hrvatskim normama koje su izradili i prihvatili tehnički odbori Hrvatskoga zavoda za norme možete pronaći u [katalogu hrvatskih norma](#) te [repozitoriju HRN4You](#). Za besplatan uvid u sadržaj norma možete najaviti svoj dolazak u [normoteku](#), a za kupnju navedene norme ili bilo kojega normativnog dokumenta pošaljite [Obrazac za ponude](#) na e-adresu prodaja@hzn.hr.

Članovi HZN-a prilikom kupnje ostvaruju popust od 20 %.

Izvor: HZN

Članovi Hrvatskog zavoda za norme

Objavljujemo popis redovitih članova i članova promatrača HZN-a po vrstama pravnih odnosno fizičkih osoba za koje je Upravno vijeće donijelo odluku u srpnju 2023. godine. Tablica Članovi Hrvatskog zavoda za norme identična je tablici objavljenoj u prethodnom broju HZN e-glasila jer od 26. srpnja 2023. godine nije bilo promjena.

Tablica – Članovi Hrvatskog zavoda za norme

Vrsta članstva, vrsta pravne ili fizičke osobe	2023-07-27
Članovi promatrači	
Pravne osobe koje ostvaruju dobit	6
Fizičke osobe	0
Ukupno članova promatrača	6
Redoviti članovi	
Pravne osobe koje ostvaruju dobit	151
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – javne ustanove	17
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – HGK, HOK, HUP	1
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – strukovne komore i udruženja registrirana u Sudskom registru	6
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – strukovna društva i udruge osnovane prema Zakonu o udrugama i registrirane u Registru udruga	8
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – osnovne i srednje škole	2
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – visokoškolske ustanove	22
Fizičke osobe – pojedinci	18
Fizičke osobe – obrtnici	1
Tijela državne uprave	25
Ukupno redovitih članova	251
Ukupno članova HZN-a	257

HZN

Hrvatski zavod za norme
Croatian Standards Institute

Making lives
easier, safer
and *better.*

TRENDOVI U NORMAMA

[NOVO] TKO VIDI, TAJ VJERUJE - Kako graditi pametne gradove koristeći se prikazom i vizualizacijom

[NOVO] PROGRAMSKO INŽENJERSTVO - Otkrijte model kvalitete za umjetnu inteligenciju

ISO/IEC TS 5147:2023

Informacijska tehnologija – Računalna grafika, obrada slike i prikaz podataka o okolišu – Smjernice za prikaz i vizualizaciju pametnih gradova

[Pretpregled](#)

U dokumentu se navode smjernice za prikaz i vizualizaciju pametnih gradova te:

- opisuje pojam pametnog grada, objekta pametnog grada i podataka o pametnom gradu,
- opisuju kategorije podataka povezanih s pametnim gradovima i daju smjernice za prikaz pametnih gradova,
- daju smjernice za vizualizaciju pametnih gradova,
- daju smjernice za odabir odgovarajuće tehnike prikaza i vizualizacije za različite kategorije podataka pametnih gradova pomoću normi i
- navode slučajeve primjene normi na prikaz i vizualizaciju pametnih gradova.

OPĆE INFORMACIJE

Status: objavljeno **Datum objave:** srpanj 2023.

Izdanje: 1. **Broj stranica:** 34

Tehnički odbor: ISO/IEC JTC 1/SC 24, *Computer graphics, image processing and environmental data representation*

ICS: 35.140 Računalna grafika

ISO/IEC 25059:2023

Programsko inženjerstvo – Zahtjevi za kvalitetu i vrednovanje sustava i programa (SQuaRE) – Model kvalitete za sustave UI-ja

[Pretpregled](#)

U dokumentu se iznosi model kvalitete za sustave umjetne inteligencije (UI) te on predstavlja proširenje normi za SQuaRE koje se odnose na određenu primjenu. Obilježja i poboljšanja detaljno opisana u modelu sadržavaju usklađeno nazivlje za navođenje, mjerenje i procjenu kvalitete sustava UI-ja. Daju i skup karakteristika kvalitete u odnosu na koje se mogu usporediti navedeni zahtjevi kvalitete.

OPĆE INFORMACIJE

Status: objavljeno **Datum objave:** lipanj 2023.

Izdanje: 1. **Broj stranica:** 15

Tehnički odbor: ISO/IEC JTC 1/SC 42, *Artificial intelligence*

ICS: 35.080 Biologija. Botanika. Zoologija

[NOVO] SIGURNOST NA INTERNETU - Što sve organizacije trebaju znati**ISO/IEC 27032:2023****Kibernetička sigurnost – Smjernice za sigurnost na internetu**

Pretpregled

U dokumentu se daje:

- objašnjenje odnosa između sigurnosti na internetu, sigurnosti na webu, mrežne sigurnosti i kibernetičke sigurnosti;
- pregled sigurnosti na internetu;
- zainteresirane strane i opis njihovih uloga u sigurnosti na internetu;
- opće smjernice za rješavanje zajedničkih pitanja sigurnosti na internetu.

Dokument je namijenjen organizacijama koje se koriste internetom.

OPĆE INFORMACIJE

Status: objavljeno	Datum objave: lipanj 2023.
Izdanje: 2.	Broj stranica: 28
Tehnički odbor: ISO/IEC JTC 1/SC 27, Information security, cybersecurity and privacy protection	
ICS: 35.030 Informatička sigurnost	

[NOVO] BEZ UVIJANJA - Zašto je najbolji jednostavan jezik**ISO/IEC 23859:2023****Informacijska tehnologija – Korisnička sučelja – Zahtjevi i preporuke za olakšavanje čitanja i razumijevanja pisanog teksta**

Pretpregled

U dokumentu se daju zahtjevi i preporuke za pisani tekst koji se lako čita i razumije u bilo kojem korisničkom sučelju bez obzira na format.

Dokument se bavi procesom stvaranja, prilagodbe i vrednovanja pisanog teksta koji se lako čita i razumije.

Ne bavi se uređajima i mehanizmima prijenosa koji se upotrebljavaju za prijenos pisanog teksta. Ne daje smjernice koje se odnose na konkretan jezik.

OPĆE INFORMACIJE

Status: objavljeno	Datum objave: lipanj 2023.
Izdanje: 1.	Broj stranica: 21
Tehnički odbor: ISO/IEC JTC 1/SC 35, User interfaces	
ICS: 35.240.20 Primjene IT-a u uredskom poslovanju	

[NOVO] OTKRIĆA NA DNU MORA - Održivost u morskim dubinama**ISO 22787:2023****Procjena utjecaja na morski okoliš (MEIA) – Tehničke specifikacije za istraživanja morskih organizama u međunarodnoj zoni morskog dna – Opća načela**

Pretpregled

U dokumentu se daju opće stručne preporuke za sastavnice istraživanja morskih organizama u međunarodnoj zoni morskog dna, uključujući oblikovanje pretpostavki istraživanja, strategije uzorkovanja, stavke istraživanja, opremu za istraživanje i analizu te čuvanje i analizu uzoraka.

Dokument se primjenjuje na istraživanja morskih organizama u međunarodnoj zoni morskog dna.

OPĆE INFORMACIJE

Status: objavljeno	Datum objave: srpanj 2023.
Izdanje: 1.	Broj stranica: 22
Tehnički odbor: ISO/TC 8/SC 13, Marine technology	
ICS: 13.020.30 Ocjenjivanje utjecaja na okoliš	

[NOVO] IZ TEMELJA - Pametni načini mjerenja temperature tla**ISO 4974:2023****Kvaliteta tla – Smjernice za mjerenje temperature tla**

Pretpregled

U dokumentu se opisuju metode mjerenja temperature tla i daju smjernice za odabir metode mjerenja u ovisnosti o svrsi mjerenja.

Daju se i smjernice o karakteristikama, izvedbi i uporabi infracrvenih (IR) termometara u širokoj primjeni za brza mjerenja i termistora koji se upotrebljavaju za točnija mjerenja.

OPĆE INFORMACIJE

Status: objavljeno	Datum objave: srpanj 2023.
Izdanje: 1.	Broj stranica: 9
Tehnički odbor: ISO/TC 190, Soil quality	
ICS: 13.080.05 Ispitivanje tla općenito, uključujući uzorkovanje	

[NOVO] RADIOAKTIVNOST - Kolika je sigurnost dovoljno sigurna?
ISO 20043-2:2023
Mjerenje radioaktivnosti u okolišu – Smjernice za učinkovitu procjenu doze pomoću podataka dobivenih praćenjem stanja okoliša – 2. dio: Hitne situacije zbog izlaganja
Pretpregled

Te međunarodne smjernice temelje se na pretpostavci da se radi zaštite zdravlja ljudi provodi praćenje sastavnica okoliša (atmosfera, vode, tla i organizama) i kvalitete hrane^{[5][7][8][9][10][11][12]}. Smjernice predstavljaju temelj za donošenje nacionalnih propisa i normi te, između ostalog, praćenje zraka, vode i hrane kao potpore javnom zdravlju, osobito za zaštitu stanovništva od ionizirajućeg zračenja.

U dokumentu se daju:

- smjernice za prikupljanje podataka potrebnih za procjenu izloženosti ljudi radionuklidima koji su prirodno prisutni ili se ispuštaju uslijed ljudskih aktivnosti u različitim dijelovima okoliša (atmosfera, vode, tlo, biota) i hrana;
- smjernice o karakterizaciji okoliša potrebnoj za metode procjene očekivane i/ili ostvarene doze izloženosti stanovništva;
- smjernice koje se odnose na djelovanja primjerena za događaj koji uključuje nekontrolirano ispuštanje gama-emitera (npr. hitne slučajeve s nuklearnim reaktorom), beta-emitere ili alfa-emitere koji zahtijevaju dodatno razmatranje putova, instrumentacije, laboratorijske analize, razina operativne intervencije, zaštitnih mjera itd. prikladnih za njihovo ispuštanje;
- smjernice za osoblje u nuklearnim postrojenjima odgovorno za pripremu radioloških procjena kao potpore zahtjevima za dozvolu ili odobrenje i službenike nacionalnih tijela nadležne za procjenu doza izloženosti stanovništva u svrhu izdavanja odobrenja za ispuštanje radioaktivnih plinovitih ili tekućih efluenta;
- informacije za javnost o parametrima koji se primjenjuju za procjenu doze za sve situacije izloženosti prema reprezentativnoj osobi/populaciji. Važno je da postupak procjene doze bude transparentan i da dionici koji mogu sudjelovati, naprimjer, u odabiru navika reprezentativne osobe koja će se razmatrati jasno razumiju pretpostavke procjene.

Dokument se odnosi na razne objavljene ISO-ove dokumente. Prema potrebi, odnosi se i na nacionalne norme ili druge javno dostupne dokumente.

OPĆE INFORMACIJE

Status: objavljeno	Datum objave: srpanj 2023.
Izdanje: 1.	Broj stranica: 33
Tehnički odbor: ISO/TC 85/SC 2, Radiological protection	
ICS: 13.280 Zaštita od zračenja 17.240 Mjerenja zračenja	

#WORLDSTANDARDSDAY
14 OCTOBER 2023

Izvor: ISO insights - newsletter
priredila: Sandra Knežević
prijevod: Tatjana Majić

Prikaz i vizualizacija podataka u pametnim gradovima

20. srpnja 2023., Uredništvo IEC-a

Oko polovice svjetskog stanovništva živi u gradovima, dvostruko više nego 1950. godine, a **očekuje se da će se rast nastaviti**. Da bi bili održivi, gradovi moraju predvidjeti potrebe svojih stanovnika i ispunjavati ih.

Pametni gradovi vrlo su složeni, pa se koriste novim tehnologijama kao što su internet stvari (IoT) i umjetna inteligencija (AI) kako bi pristupili izazovima koji proizlaze iz rasta broja stanovnika i urbanizacije, od prijevoza i stanovanja do zdravstvene skrbi i kvalitete zraka. Sposobnost modeliranja i simuliranja funkcija i procesa pametnih gradova omogućuje gradskim vlastima da iskoriste ogromne količine podataka kojima raspolažu da bi donosili bolje odluke.

U novoobjavljenoj tehničkoj specifikaciji **ISO/IEC TS 5147** dane su smjernice o prikazu i vizualizaciji pametnih gradova koje će urbanistima pomoći u procjeni najboljih ishoda.

Voditelj projekta izrade dokumenta Peter Ryan izjavio je da, s obzirom da su gradovi toliko složeni, postoji mnogo načina prikaza podataka i mnogo normi koje u tome mogu pomoći.

„Pametni gradovi predstavljaju sustave sustava koji zahtijevaju interoperabilnost i integraciju brojnih funkcija”, kazao je.

„Oni prikupljaju ogromne količine podataka. Ako ih iskoriste za izradu simulacija i modela, bolje će razumjeti ponašanja i trendove, što je nužno za upravljanje funkcijama i planiranje budućeg razvoja. Svrha je tog dokumenta dati smjernice o međunarodno dogovorenoj najboljoj praksi povezanoj s tim.“

U ISO/IEC TS 5147 dane su smjernice o brojnim normama za prikaz i vizualizaciju koje su korisne za taj proces te o metodama koje se odnose na kategorije podataka pametnih gradova. One uključuju prirodni i izgrađeni okoliš, mreže, vrijeme, fizička i semantička svojstva, zvuk, društvene medije i drugo.

Izvor: IEC
priredio: Ivo Andreis
prijevod: Tatjana Majić

CEN objavio ključni skup normi za prijevoz tekućih kemikalija i ukapljenih plinova

Prijevoz tekućih kemikalija i ukapljenih plinova strateška je djelatnost koja utječe na mnoge sektore u našem društvu: energiju za industrijske pećnice i peći, insekticide, tekstil, boje, gnojiva, plastične komponente, medicinske proizvode itd.

Zbog visokog rizika povezanog s tom djelatnošću prijevoz je strogo reguliran na međunarodnoj razini, osobito Sporazumom o međunarodnom cestovnom prijevozu opasnih tvari (ADR) i Uredbom o međunarodnom prijevozu opasnih tvari željeznicom (RID). Ta dva zakonodavna akta sadrže niz sigurnosnih zahtjeva kojih se prijevoznik i projektant spremnika moraju strogo pridržavati. Oni se uvelike oslanjaju na europske norme koje je izradio CEN/TC 296, *Tanks for the transport of dangerous goods*, jedan od četiriju CEN-ovih tehničkih odbora koji se bave normama na koje se izravno upućuje u tim zakonodavnim aktima.

CEN/TC 296 nedavno je dovršio preradu dviju ključnih normi:

- EN 14432:2023, *Tanks for the transport of dangerous goods – Tank equipment for the transport of liquid chemicals and liquefied gases - Product discharge and air inlet valves;*
- i EN 14433:2023, *Tanks for the transport of dangerous goods – Tank equipment for the transport of liquid chemicals and liquefied gases - Foot valves*

Te su dvije norme vrlo važne za gospodarstvo jer definiraju zahtjeve za glavnu opremu spremnika i na njih se upućuje u ADR-u, odnosno RID-u. Tako omogućuju odobrenim inspeksijskim tijelima ovjeravanje i odobravanje te opreme.

Nove verzije, uz neke ispravke i pojašnjenja kvarova, imaju šire područje primjene, pa mogu biti podloga za odobravanje, naprimjer, suhih prekidnih spojnica koje se upotrebljavaju kao drugi zatvarač.

Zahvaljujući tim normama proizvođači će moći dobiti potrebna odobrenja za svoju opremu za spremnike kako bi kupcima prodavali odobrene komponente. Vlasnici vagona moći će mijenjati takve ventile (ako su odobreni zasebno). U protivnom, ako opremu nadležna tijela odobre zajedno sa spremnikom, u svakom pojedinom slučaju mora se revidirati odobrenje spremnika (što je skupo i dugotrajno).

Time je CEN/TC 296 još jednom pridonio sigurnosti prijevoza opasnih tvari podupirući provedbu međunarodnih propisa.

Tajništvo odbora CEN/TC 296 vodi AFNOR, nacionalno normizacijsko tijelo Francuske.

CEN/TC 264 objavio je dvije nove norme za kvalitetu zraka

U srpnju 2023. CEN-ov tehnički odbor CEN/TC 264, Air quality objavio je dvije nove norme: EN 15267-1:2023, Air quality – Assessment of air quality monitoring equipment – Part 1: General principles of certification, i EN 15267-2:2023, Air quality – Assessment of air quality monitoring equipment – Part 2: Initial assessment of the manufacturer’s quality management system and post certification surveillance for the manufacturing process, u svrhu unaprijeđenja mjerenja onečišćivača zraka i zaštite okoliša..

Uređajima za praćenje kvalitete zraka mjere se razni onečišćivači u zraku uključujući čestice, troposferski ozon, ugljični monoksid i dušikov dioksid, a upotrebljavaju ih vladina tijela, tvrtke i pojedinci.

Uređaji se ocjenjuju kako bi se osigurala njihova točnost i pouzdanost. Ocjenjivanje se temelji na nizu čimbenika uključujući izvedbene značajke uređaja, proizvođačev sustav upravljanja kvalitetom i nadzor nad proizvodnim procesom.

Ocjenjivanje uređaja za praćenje kvalitete zraka složen je proces koji zahtijeva razna stručna znanja. Ono je važno za osiguranje točnih i pouzdanih podataka o kvaliteti zraka.

Novim normama utvrđuju se opća načela certifikacije opreme za praćenje kvalitete zraka, uključujući zajedničke postupke i zahtjeve, te početne ocjene proizvođačeve kontrole proizvodnje i stalnog praćenja utjecaja naknadnih promjena oblikovanja.

Tajništvo tehničkog odbora CEN/TC 264, *Air quality* vodi DIN, njemački institut za norme.

Iskorištavanje snage normizacije za poslovni uspjeh: CEN i CENELEC na događaju EU Industry Days 2023.

EU Industry Days vodeća je europska godišnja manifestacija koja je usmjerena na rasprave o ključnim elementima gospodarske politike, povezivanje vodećih gospodarstvenika i jačanje baze znanja europskoga gospodarstva. Svake godine pruža priliku tvrtkama, poduzetnicima, organizacijama, nacionalnim ministarstvima, regionalnim vlastima i drugim gospodarskim subjektima da u sklopu službenog programa organiziraju vlastite sjednice. Ove godine održava se u Malagi u Španjolskoj, od 4. do 6. listopada 2023.

Tijekom manifestacije CEN, CENELEC i udruženje Orgalim bit će domaćini okruglog stola **Iskorištavanje snage normizacije za poslovni uspjeh**, koji se održava uživo 5. listopada od 16:50 do 18:00 sati. Sudjelovat će tri istaknuta govornika iz poslovnog svijeta: Matthias Bölke, potpredsjednik za strategiju industrijske automatizacije u tvrtki Schneider Electric, Patrick Cox, glavni direktor konzorcija TREE i Albert Casas, glavni direktor tvrtke UNEX.

Iz prve ruke ćete čuti iskustva tvrtki iz cijele Europe s normama i saznati kako su one pridonijele rastu njihova poslovanja.

Ne propustite priliku! Prijavite se na ovaj događaj uživo [ovdje](#) i pridružite se raspravi u Malagi s Europskom komisijom i vodećim gospodarstvenicima!

Cjelokupan program i dodatne informacije dostupni su [ovdje](#). Za okrugli stol potražite:

- *Harnessing the Power of Standardization for Business Success* 5. listopada 2023., 16:50-18:00

CEN, CENELEC i Orgalim raduju se vašem dolasku u Malagu!

Izvor: CEN/CENELEC
prijevod: Tatjana Majić

ETSI objavio prvi izvještaj sa svrhom ublažavanja krivotvorina „deepfakes“ kreiranih umjetnom inteligencijom

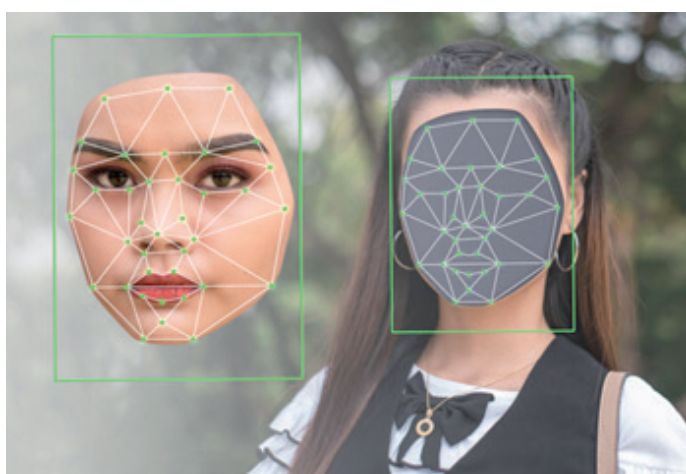
ETSI sa zadovoljstvom objavljuje novi izvještaj Granske skupine za specifikacije koje se odnose na sigurnost umjetne inteligencije (ISG SAI), a povezano s uporabom umjetne inteligencije (UI) za tzv. deepfakes („duboke krivotvorine“).

Izvještaj ETSI GR SAI 011 bavi se uporabom umjetne inteligencije za manipuliranje multimedijским prikazima osoba i ilustrira posljedične rizike i mjere koje se mogu poduzeti za njihovo ublažavanje.

„Tehnike umjetne inteligencije omogućuju automatiziranu manipulaciju za koju je nekad bila potrebna znatna količina ručnog rada. U ekstremnim slučajevima mogu stvarati lažne multimedijске podatke bez ikakvih ulaznih podataka. Tehnologijom deepfake može se i ciljano manipulirati audiodatotekama i videodatotekama, uz očuvanje visoke kvalitete zvuka i slike, što je pomoću ranijih standardnih tehnologija uglavnom bilo neizvedivo. Tehnike umjetne inteligencije mogu se upotrebljavati za manipuliranje audiodatotekama i videodatotekama u širem smislu, npr. unošenjem promjena na vizualnoj ili zvučnoj pozadini. U našem izvještaju predlažu se mjere za njihovo ublažavanje“, objašnjava Scott Cadzow, predsjednik ETSI-jeve skupine ISG SAI.

U dokumentu ETSI GR SAI 011 navode se mnogi neposredni razlozi za zabrinutost zbog širenja UI-ja, posebno uporaba tehnika UI-ja za automatsku manipulaciju identifikacijskim podacima prikazanima u različitim medijskim formatima, kao što su audiozapisi, videozapisi i tekst (*deepfakes* i, naprimjer, tekstualni softver stvoren UI-jem kao što je ChatGPT, iako se izvještaj, u skladu sa smjericama ETSI-ja, ne odnosi na određene proizvode ili usluge). U izvještaju se opisuju razni tehnički pristupi i analiziraju opasnosti *deepfakesa* u raznim scenarijima napada. Analiziraju se primijenjeni pristupi i na temelju njih prikazuju daljnje tehničke i organizacijske mjere za ublažavanje opasnosti te njihova učinkovitost i ograničenja.

ISG SAI jedina je normizacijska skupina koja se bavi sigurnošću umjetne inteligencije. Objavila je već osam izvještaja. Skupina nastoji razjasniti ulogu umjetne inteligencije u okruženju opasnosti i pritom utvrditi mjere koje će dovesti do njezine sigurne primjene.

O ETSI-ju

ETSI svojim članovima pruža otvoreno i uključivo okruženje kojim se podupire izrada, prihvaćanje i ispitivanje globalno primjenjivih normi za sustave i usluge IKT-a u svim sektorima gospodarstva i društva. Mi smo neprofitno tijelo s više od 900 organizacija članica iz više od 60 zemalja na pet kontinenta. Članovi čine raznoliku skupinu velikih i malih privatnih tvrtki, znanstvenih organizacija, sveučilišta, državnih i javnih tijela. Za više informacija posjetite nas na <https://www.etsi.org/>

Izvor: ETSI
priredila: Alica Glavaš
prijevod: Tatjana Majić